

2.15.1 Kleine, grote mensen

„Kinderopvang is een heel specifieke tak van ondernemen. Je hebt met hele kleine en grote mensen te maken, en met allerlei aspecten van de samenleving”, vertelt Cor Schuurman van Organisatie Zaanse Kinderopvang (OZK). Als directeur van een organisatie die meer dan 1.700 kinderen per week opvangt en al ruim dertig jaar bestaat, weet hij precies waar hij het over heeft.

Wandelen met de bolderkar, eendjes voeren of lekker kliederen met verf in de peuterkamer. Het is een opsomming van enkele van de activiteiten en bezigheden die dagelijks in de kinderdagverblijven van OZK te doen zijn. Kinderen kunnen zich naar hartelust uitleven tijdens spelletjes, taartjesbakken in de zandbak of helpen met de was opvouwen, net als thuis. Kindercentra van OZK kenmerken zich door de ongedwongen, huiselijke sfeer. „Kinderen mogen hier kind zijn, ze mogen de ‘grote’ mensen helpen, spelen, maar moeten zich ook even terug kunnen trekken als ze daar behoefte aan hebben.”

Op de kinderdagverblijven zijn kinderen van nul tot vier jaar te vinden. Er is wel onderscheid in de diverse leeftijdsgroepen, maar vaak kunnen de kinderen elkaar even ‘opzoeken’. Wie eenmaal op de opvang bij OZK heeft gezeten, wil niet gauw meer weg. Dat hoeft ook niet, want naast de gewone dagopvang biedt OZK ook naschoolse en tussenschoolse opvang, vaak in hetzelfde gebouw.

Vooral wanneer er verschillende broertjes of zusjes uit een gezin op hetzelfde kindercentrum zitten, biedt dit veel voordelen. „Het is gezellig en vertrouwd als er een broertje of zusje in de buurt is. Ze kunnen bij elkaar op bezoek. Voor ouders is het heerlijk dat je binnen één gebouw de kinderen kunt halen en brengen.”

„Een kopje thee en een luisterend oor, als de kinderen na een drukke schooldag bij ons komen.

Een thuissituatie, maar dan met heel veel kinderen en speelgoed. De kinderen komen voor een stukje gezelligheid en geborgenheid bij de naschoolse opvang. Al is het maar voor een paar uurtjes per dag, het kind staat bij ons centraal”, vertelt Schuurman gedreven.

De naschoolse opvang is een soort ‘minimaatschappij’. „Het heeft een sociale, maar ook creatieve en educatieve functie. Maar alles in een ongedwongen sfeer; het kind heeft immers vrij. We bedenken samen met de kinderen wat we die middag willen ondernemen, maar wil een kind lekker even languit op de bank hangen, dan mag dat ook.”

Omdat deze leeftijdsgroep nieuwsgierig is en zich graag wil ontwikkelen biedt OZK met regelmaat leuke activiteiten aan zoals bijvoorbeeld een danscursus, theatergroep of een workshop timmeren waar de kinderen vol plezier mee bezig zijn.

Gastouderopvang is de meest flexibele vorm van kinderopvang die OZK te bieden heeft. Kinderen van nul tot en met twaalf jaar worden in een huiselijke situatie verzorgd, vaak samen met andere kinderen. Deze vorm benadert het meest de thuissituatie en heeft een informeel karakter.

„Het is belangrijk te luisteren naar wat een kind wil. Als kinderen op hun eigen niveau worden aangesproken en goed worden begeleid, komen ze vaak tot hele goede ideeën. Daardoor leren kinderen dat ze serieus worden genomen en zo leren ze omgaan met verschillende meningen. Wij willen dat een kind een leuke tijd bij ons heeft, naar hartelust speelt, eet, slaapt, vrolijk en soms ook verdrietig kan zijn. En zo stapje voor stapje de wereld ontdekt.”

Om dit doel te bereiken heeft OZK haar eigen pedagogisch beleidsplan opgesteld. Een belangrijk onderdeel daarvan is de positieve benadering.

„Een ouderwetse opvoeding bestond vaak uit dwang. ‘Eerst je bord leeg eten dan pas mag je van tafel’, werd vroeger geleerd. Dat leverde vaak stress op en stress staat de ontwikkeling van een kind in de weg.

Bij een positieve benadering ga je samen met het kind op zoek naar de oplossing, je smeert een ander broodje met iets lekkers en gezonds waar het kind wel trek in heeft. Het is vaak dat kleine beetje extra aandacht, zonder boos te worden dat positief werkt.”

Daarnaast is het geven van een gevoel van veiligheid heel belangrijk. „Een leidster moet snel reageren, als een kind het even niet weet. Dat schept vertrouwen en duidelijkheid. Als het nodig is troost ze de kinderen, daardoor voelen de kinderen rust en fysieke en emotionele veiligheid. Omdat kinderopvang een gezamenlijk gebeuren is, leren de kinderen met elkaar in groepsverband omgaan. OZK ziet erop toe dat ieder kind zijn eigen plaats binnen de groep verwerft en zich daar prettig bij voelt. „Het sociale aspect is heel belangrijk. Kinderen leren bij ons hoe ze relaties aan kunnen gaan, vriendschappen sluiten en behouden, en ze leren communiceren met anderen om hen heen.”

Maar ook leren kinderen hun eigen grenzen en die van anderen kennen. De waarden en normen worden al op jonge leeftijd aangeleerd, ook daarin is de functie van OZK onmisbaar. Om dit alles te vertalen in de dagelijkse praktijk biedt OZK haar medewerkers en gastouders regelmatig trainingen en cursussen aan die aansluiten bij het pedagogische beleidsplan.

Als professionele organisatie heeft OZK veel met regelgeving te maken. Alle kindercentra voldoen aan de verordeningen van de gemeente Zaanstad en de reglementen voor brandveiligheid. De kindercentra voldoen aan alle eisen ten opzichte van veiligheid, hygiëne, accommoda-

tie, inrichting en spelmateriaal. OZK is in de loop der jaren uitgegroeid tot een van de meest professionele organisaties op het gebied van kinderopvang. In de hele Zaanstreek zijn op diverse

plaatsen de kindercentra te vinden met elk hun eigen identiteit en sfeer. „Blijge gezichten, van groot en klein, is onze hoogste prioriteit”, besluit Cor Schuurman lachend.

is er nog een hertenkamp, een bijenstal, een (bescheiden) horeca-gelegenheid en een fraaie speeltuin. Tevens zijn er in het seizoen boerderij-producten te koop, zoals wol, eieren en honing. De kinderboerderij zag de bezoekersaantallen de afgelopen jaren sterk toenemen en wordt nu jaarlijks door bijna 100.000 mensen bezocht. Er worden het gehele jaar door diverse activiteiten georganiseerd, waaronder het traditioneel druk bezochte schapenscheerdersfeest.

Het biologisch lescentrum

Het biologisch lescentrum, gelegen op het terrein van de kinderboerderij, ontstond eind jaren zeventig. Aanvankelijk als proefproject voor het geven van praktisch, aanschouwelijk onderwijs op het gebied van natuur en milieu. In de loop der jaren bouwden medewerkers van het lescentrum aan een uitgebreid repertoire van lessen, excursies en leskisten. Aan het begin van elk schooljaar ontvangen alle basisscholen in Zaanstad het jaaraanbod van het lescentrum. Een greep uit dat aanbod: vaartochten door het Guisveld en Oostzanerveld, parkwandelingen, lessen

in het natuurmuseum, boerderijlessen en heemtuinspeurtochten, maar ook lessen over zwerfvuil en rondleidingen op de rioolwaterzuivering in Zaanadam-Zuidoost. Het lescentrum bereikt elk schooljaar ongeveer 30.000 schoolkinderen.

Kinderboerderij De Veldmuis

Het is nauwelijks te geloven dat kinderboerderij De Veldmuis aan de Ilpendamstraat, naast molen De Held Jozua, in slechts drie dagen werd gerealiseerd. Dat was te danken aan het destijds nieuwe televisieprogramma 'De Uitdaging' waarin presentatrice Angela Groothuizen zich ten doel stelde dromen te verwezenlijken. Liefst in een zo kort mogelijke tijd. En dat lukte. In maart 1991 kreeg de wijk Westerwating er in drie dagen tijd een kinderboerderij bij. Natuurlijk is er in de loop der jaren het nodige veranderd en bijgebouwd. Ook de levende have werd uitgebreid. Zo lopen er op de boerderij naast geiten, schapen, eenden, kippen en pauwen ook twee varkentjes die luisteren naar de namen Gabber en Binky. Voorts is er nog tal van 'klein spul', zoals konijntjes, hamsters, cavia's, muizen en ratjes.

2.16 Kinderboerderijen

Kinderboerderij Darwinpark aan De Weer is qua oppervlakte één van de grootste, zo niet de grootste kinderboerderij van Nederland. Het Zaanse grootwinkelbedrijf Albert Heijn schonk de kinderboerderij in 1967 aan de Zaanse jeugd. De laatste jaren heeft de boerderij een totale gedaanteverwisseling ondergaan met een geheel nieuwe indeling van het terrein en het bouwen van nieuwe stallen voor paarden, geiten, schapen en varkens en de aanplant van bomen en struiken. De nieuwe opzet beoogt de jaarlijkse stroom bezoekers meer te laten uitzwermen over het uitgestrekte terrein. Op de boerderij zijn zo'n beetje alle groepen landbouwhuisdieren vertegenwoordigd, evenals een grote verscheidenheid aan gezelschapsdieren. Vooral in de lente, na de jaarlijkse geboortegolf, bruist het op de boerderij van jong leven. Daarnaast

